

Komisija za podeljevanje Valvasorjeve nagrade in priznanj je na seji dne 13. aprila 2005 sklenila, da prejmeta častno Valvasorjevo priznanje za leto 2004

gospa Tatjana Holynski Majcen in gospod Mitja Holynski
za donacijo opreme ateljeja Holynski Slovenskemu etnografskemu muzeju.

Marca 2004 je znameniti Fotoatelj Holynski na Cankarjevi ulici v Ljubljani po več kot tričetrstoletja delovanja zaprl svoja vrata. Njegov ustanovitelj, leta 1896 na Dunaju rojeni Karel Holynski, se je za tedaj precej redek poklic fotografa izučil ob koncu prve svetovne vojne po izpustitvi iz ujetništva v Rusiji. Pot ga je pripeljala v Ljubljano, kjer je od 24. septembra 1928 pa do smrti leta 1984 vodil svoj fotografski atelje. Po naravi izredno iznajdljiv, je v 30. letih izdelal avtomatski fotoaparati, ki je stal v pasaži kina Komuna. Prvi je začel uporabljati tudi reportažni fotoaparati z leica filmom, s katerim je postal najbolj znan fotograf sprehajalcev na ljubljanski promenadi. Pri Karlu Holynskem se je izučilo fotografske obrti nemalo znanih ljubljanskih fotografov.

Po njegovi smrti, leta 1984, je obrt prevzela žena Draga, po njeni upokojitvi pa je tradicijo klasične fotografije poskušal ohraniti sin Mitja. Atelje je, tako kot mnoge druge rokodelske in obrtne delavnice v mestnem središču, v zadnjem času vse težje konkuriral množični industrijski ponudbi. Z marcem 2004 se je tako gospod Mitja Holynski odločil za zaprtje lokala Foto Holynski. Ob iskanju možnosti kam z inventarjem ateljeja, sta se s sestro Tatjano odločila, da ga, kljub mamljivim ponudbam iz tujine, kot celoto podarita eni od muzejskih ustanov. Zavedala sta se škode, ki bi nastala ob delitvi predmetov na tržno zanimive in nezanimive. Celotna vrednost je spričo nerazvitega tržišča s starimi fotografskimi predmeti v Sloveniji namreč neocenljiva. Njuna odločitev je tako zrasla ob zavesti, da kulturna dediščina s tem ostaja v celoti na domačih tleh.

Donacijo so v Slovenskem etnografskem muzeju prepoznali kot dragocenost iz več razlogov. Najprej, ker sta darovalca v ateljeju do zaprtja delala in predmete uporabljala. Tako sta odlični in neposredni vir informacij, ki sta jih tudi vedno pripravljena posredovati. Muzej je sprejel donacijo kot celoto in našel zanjo primeren prostor v obnovljeni muzejski palači na Metelkovi ter v njem z izvirnimi predmeti ustvaril ambient, ki obiskovalcem ponuja priložnost vrnitve v čas, ko je bilo portretiranje posameznikov in manjših skupin še dogodek, na katerega se je bilo potrebno posebej pripraviti. In končno, donacija obsega tudi ves arhiv, ki je v ateljeju nastajal od leta 1928 naprej. Med drugim raznovrstnim gradivom je v muzej prenesena zbirka negativov s pripadajočimi evidenčnimi knjigami naročnikov od leta 1936, kar omogoča z etnološkega gledišča preučevanje življenja portretirancev – njihovo oblačilno kulturo, družinsko in družabno življenje. Zanimivost so tudi portreti znanih osebnosti iz kulturnega in političnega življenja.

Odločitev gospe Tatjane Holynski Majcen in gospoda Mitje Holynskega, da darujeta celotno opremo in arhiv družinskega fotografskega ateljeja s častljivo zgodovino Slovenskemu etnografskemu muzeju si nedvomno zasluži častno priznanje.

